

TALOUSARVIOALOITE 918/2010 vp

Määrärahan osoittaminen viittomakielisen kirjaston perustamiseen

Eduskunnalle

Kuurojen Liitto ry on yhdessä OPM:n kanssa valmisteellut viittomakielisen aineiston uudenlaista tuotanto-, hankinta-, ylläpito- ja levitysmallia. Tämän avulla tälle kieli- ja kulttuurivähemmistölle tarkoitettujen ohjelmien, kirjallisuuskään-
nösten, opetusmateriaalien jne. säännöllinen ja pitkäjänteinen tuotanto ja esteetön saatavuus turvataan. Ratkaisuksi tilanteeseen on kehitetty valtakunnallinen Viittomakielinen kirjasto, josta annettiin jo vuonna 2007 työryhmän ehdotus toimintamalliksi. Tässä ehdotuksessa annettiin kuvaus ja perustelut hankkeesta ja hankkeen tarpeellisuudesta. Vuonna 2010 muistiota täydennettiin lisäselvityksellä, jonka mukaisesti kirjasto tulisi toimimaan verkossa virtuaalisesti. Perustuslain 17 §:n mukaan "viittomakieltä käyttävien... oikeudet turvataan lailla" ja siten viittomakieliset kuurot muodostavat yhden maamme kieli- ja kulttuurivähemmistöistä. Tätä perustuslain takaamaa oikeutta tukee ehdotus Viittomakielisen kirjaston perustamisesta.

Viittomakielinen kirjasto tuottaa, hankkii ja ylläpitää sekä levittää käyttöön viittomakielistä aineistoa viittomakielisten kuurojen kaikkien ikäryhmien koulutus-, sivistys- ja virkistystarpeisiin sekä muitten viittomakieltä tai viittomakommunikaatiota käyttävien hyödynnettäväksi. Kirjasto myös edistää kulttuurin saavutettavuutta Design for All -periaatteen mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kokoelmien avulla viittomakieliset kuurot voivat saada omalla kielellään käyttöönsä mm. viittomakielisen yhteisön jäsenten omaa tuotantoa, suomalai-

sen kansalliskirjallisuuden merkkiteoksia sekä parhaimman populaarikirjallisuuden suosituimpia teoksia. Lisäksi kirjasto tuottaa myös muuta yleisaineistoa, kuten opetusaineistoja, ajankoh-
taismateriaaleja sekä dokumentteja, joiden tuotannosta on tarkoitus tehdä säännöllistä ja pysyvää. Maksuttoman kirjaston käyttäjinä toimivat kaikki kouluikäisistä seniorikansalaisiin.

Viittomakielinen kirjasto on tärkeä toteuttaa monesta syystä — muun muassa siksi, että viittomakielistä tiedotus-, opetus- yms. materiaalia tuotetaan edelleen hyvin vähän. Erityisen huonossa asemassa ovat pienet kuurot lapset, joiden omalla äidinkielellä ei tuoteta käytännössä lainkaan lastenohjelmia. Lisäksi viittomakielisen opetusmateriaalin tilanne on todella heikko ja materiaaleja saatavilla liian vähän. Viittomakielisten kirjasto tulisi paikkaamaan näitä vajeita.

Suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli on Suomessa turvattu perustuslailla, jonka 17 § nostaa esille oikeuden omaan kieleen ja kulttuuriin. Pykälässä viittomakieliset ovat saamelaiden ja romanien rinnalla yhtäläillä kieli- ja kulttuuriryhmä. Viittomakieliset kuurot muodostavatkin oman kulttuurivähemmistöryhmänsä ja sen kehittymisen ja säilymisen kannalta omalla äidinkielellä tuotettu materiaali on ehdottoman tärkeää. Viittomakielinen kirjasto tukee tätä perinnettä myös tallentamalla viittomakielisen yhteisön jäsenten omia taide- ja kulttuuriesityksiä.

Viittomakielinen kirjasto parantaa myös kuurojen työllisyystilannetta. Tämä tapahtuu muun muassa kun se mahdollistaa viittomakielisten

koulutettujen kuurojen perustamien media-alan tuotantoyhtiöiden toimimisen alihankkijoina. Lisäksi kirjaston tuottamat viittomakieliset yleissivistävät ohjelmat ja oppimateriaalit tukevat kouluttautumista.

YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa määritellään muun muassa, että taide, kulttuuri ja informaatio palvelut on tarjottava käyttäjilleen saavutettavassa muodossa. Tähän viittomakielinen kirjasto virtuaalisine toimintatapoineen vastaa osaltaan tuottamalla erilaisia materiaaleja äidinkieleltään ja ensikieleltään viittomakielisille.

Opetusministeriö sisällytti omaan budjettiesitykseen 252 000 euroa Viittomakielisen kirjaston

perustamiseen ja toimintaan. Valtiovarainministeriön budjettiesitykseen ja hallituksen eduskunnalle antamaan tulo- ja menoarvioesitykseen ei kuitenkaan ole sisällytetty määrärahaa kirjaston toimintaan. Tämä tulisi kuitenkin lisätä budjettiin, jotta Kuurojen Liiton kauan odotettu ja viittomakielisten oikeuksia vahvistava hanke saataisiin suunnitellusti toteutettua.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2011 talousarvioon momentille 29.80.50 lisäyksenä 252 000 euroa viittomakielisen kirjaston perustamiseen.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2010

Satu Taiveaho /sd
Antti Kaikkonen /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Päivi Räsänen /kd
Merja Kuusisto /sd
Tuula Peltonen /sd
Eero Akaan-Penttilä /kok
Jouko Laxell /kok
Toimi Kankaanniemi /kd
Antti Vuolanne /sd
Saara Karhu /sd
Krista Kiuru /sd

Pauliina Viitamies /sd
Pentti Tiusanen /vas
Minna Sirnö /vas
Jukka Gustafsson /sd
Anneli Kiljunen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Bjarne Kallis /kd
Pertti Virtanen /ps
Lyly Rajala /kok
Tuija Nurmi /kok
Anne-Mari Virolainen /kok